

-ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ-

Βασίλης Γούναρης

Το Μακεδονικό Ζήτημα από τον 19ο έως τον 21ο αιώνα

Ιστοριογραφικές προσεγγίσεις

ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ 1

ISBN: 978-960-221-468-8, σελ.158,
σχ.14x21, α' έκδοση Απρίλιος 2010, τιμή
14,00 € (χωρίς ΦΠΑ)

Όπως δείχνει αυτή η μελέτη, η διαπραγμάτευση των όρων και των ταυτοτήτων και η επικαρπία της αρχαίας μακεδονικής κληρονομιάς ήταν ο κεντρικός άξονας του Μακεδονικού Ζητήματος ήδη από το 19ο αιώνα, η δε σχετική ιστοριογραφία αποτελεί μέρος του όλου προβλήματος. Αυτό δεν σημαίνει πως η ιστορία της Μακεδονίας αποτελεί επιστημονικό αδιέξοδο, αλλά ότι η προσεκτική μελέτη του ιστοριογραφικού τοπίου αποτελεί το πρώτο βήμα για μια τολμηρή διερεύνηση.

Αφετηρία της είναι η διαπίστωση ότι, ενώ από διπλωματικής σκοπιάς το Μακεδονικό Ζήτημα δεν είναι διαχρονικά ενιαίο, παρουσιάζεται ως ένα φαινομενικά συμπαγές γνωστικό αντικείμενο χάρη στον αέναο προβληματισμό για την ταυτότητα των Μακεδόνων. Επομένως, το ιστορικό ερώτημα μετατοπίζεται από την αναζήτηση της «πραγματικής» ταυτότητας στον εντοπισμό παραγόντων που συντήρησαν αυτό τον προβληματισμό επί 150 χρόνια. Τέτοιοι είναι η ιστορική καθυστέρηση της κρατικής οργάνωσης και διπλωματίας, η γεωγραφική απροσδιοριστία του μακεδονικού χώρου, η απουσία μιας ενιαίας οικονομικής αγοράς, η τεταμένη πολιτισμική διαίρεση της εργασίας στην περιοχή, η βεβιασμένη συγκρότηση των σύγχρονων βαλκανικών εθνικών κρατών κατά τα δυτικά πρότυπα.

Στη διερεύνηση αυτών των παραγόντων και των συνεπειών τους στηρίζεται αυτό το βιβλίο, που συνοδεύεται από επιλεγμένη βιβλιογραφία και χρονολόγιο του Μακεδονικού Ζητήματος.

«Από τη στιγμή που η πολιτική ζωή στην Ελλάδα “σκοπιανοποιήθηκε” και στην ΠΓΔΜ “βουκελοποιήθηκε”, το παραδοσιακό “Μακεδονικό Ζήτημα”, κάποτε το δυσκολότερο θέμα στις εξετάσεις των διπλωματικών ακαδημιών, παραμερίστηκε. Δεν ξεχάστηκε, απλώς άλλαξε το επίπεδο της συζήτησης και η ορολογία. Το φλέγον θέμα σήμερα είναι η επικαρπία της πλούσιας αρχαίας μακεδονικής κληρονομιάς, ζήτημα άρρηκτα συνδεδεμένο με την τελική ονομασία της ΠΓΔΜ. Επί της ουσίας, όμως, οι νεότερες εξελίξεις δεν αποτελούν καινοτομία. Μέσα από την παρούσα μελέτη γίνεται κατανοητό πως η διαπραγμάτευση των όρων και των ταυτοτήτων ήταν ο κεντρικός άξονας του Μακεδονικού ήδη από τον 19ο αιώνα. Γίνεται επίσης αντιληπτό πως η ιστοριογραφία του ζητήματος αποτελεί μέρος του όλου προβλήματος. Σε κάθε εποχή οι ενδιαφερόμενες χώρες, τα κόμματα ή οι ποικίλες ομάδες πίεσης παρήγαγαν τη δική τους βιβλιογραφία με κριτήρια εθνικά ή πολιτικά. Η πένα ήταν το σπαθί τους, όταν το σπαθί αναπαύοταν στο θηκάρι. Οι σκοπιμότητες αυτές, μάλιστα, είναι πολύ πιο ευδιάκριτες από τα επιστημολογικά ζητούμενα. Προφανώς, ό,τι γράφτηκε για τη Μακεδονία δεν εξυπηρετούσε αποκλειστικά την Ιστορία, όμως αυτό δεν σημαίνει πως η ιστορία της Μακεδονίας αποτελεί ιστορικό αδιέξοδο ή μια εκ προοιμίου χαμένη υπόθεση. Η προσεκτική μελέτη του ιστοριογραφικού τοπίου, που επιχειρείται εδώ, αποτελεί ίσως το ασφαλέστερο πρώτο βήμα για τολμηρούς μελετητές.»

Ο **Βασίλης Κ. Γούναρης** είναι καθηγητής της Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. και διευθυντής του ερευνητικού κέντρου του Ιδρύματος Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα. Βασικά του έργα είναι οι μονογραφίες: *Steam over Macedonia: Socio-Economic Change and the Railway Factor* (East European Monographs: Boulder, 1993), Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών 1995, *Στις όχθες του Υδραγόρα: οικογένεια, οικονομία και αστική κοινωνία στο Μοναστήρι, 1897-1911* (Στάχυ: Αθήνα, 1999), Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών 1998, *“Εγνωσμένων κοινωνικών φρονημάτων”*: Κοινωνικές και άλλες όψεις του αντικομμουνισμού στη Μακεδονία του Εμφυλίου Πολέμου, 1945-1949 (Παρατηρητής: Θεσσαλονίκη, 2002), *Τα Βαλκάνια των Ελλήνων, από το Διαφωτισμό έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο* (Επίκεντρο: Θεσσαλονίκη, 2007).